

Controversă cu Zoe Petre, principalul consilier al președintelui Constantinescu

În luna martie 2000, Gabriel Andreescu a publicat un text critic la adresa președintelui Constantinescu și a unora dintre colaboratorii săi („Manipularea intelectualilor”, cotidianul Ziua 8 martie 2000). Textul a făcut referire și la problemele cu finanțarea campaniei electorale din 1996 a candidatului CDR la alegerile prezidențiale (în anii precedenți aceste probleme mai fuseseră aduse în atenția publică prin presă – un exemplu, sponsorizarea făcută de controversatul om de afaceri Sever Mureșan, în ziarul Adevărul din 14 aprilie 1998). În articolul său Gabriel Andreescu a făcut o referire și la retragerea mea, în toamna lui 1996, din poziția de director al campaniei electorale prezidențiale, inclusiv din cauză informațiile privind resursele financiare ale campaniei îmi erau necunoscute (având în același timp indicii că printre sponsori se aflau oameni de afaceri foarte controversați).

Ca reacție la articolul lui Gabriel Andreescu, principalul consilier la președintelui Constantinescu, Zoe Petre, „la solicitarea redacției revistei 22” (în numărul din 14-20 martie 2000), a făcut un număr de precizări – cele mai multe dintre ele contrare realității. Colaboratoarea președintelui avea să conteste chiar și faptul, de largă notorietate, că fusesem director al campaniei electorale prezidențiale și că, inclusiv din motivele arătate, renunșasem să mai ocup această poziție.

Am solicitat revistei dreptul la replică, însă mi-a fost refuzat, fapt ce m-a obligat să trimit textul altor publicații (text ce avea să fie publicat integral de ziarele Cotidianul din 29 martie 2000 și Adevărul din 30 martie 2000 și parțial de Jurnalul național și altele). Peste ceva timp, Cristian Preda, publicist al revistei 22 (dar și consilier al președintelui Constantinescu și căsătorit cu o nepoată a sa – conform Academiei Cațavencu, 21-27 aprilie 1999, „Așchia nu sare departe de arborele genealogic”), publică un articol în revista 22 în care între altele îmi impută că am trimis textul refuzat de revista Grupului pentru Dialog Social, „evident, la aceleași jurnale care transformă minciunile d-lor Iliescu și Meleșcanu în fapte demne și onorabile”.

Renate Weber avea să dea o replică articolului lui Cristian Preda în numărul din 2-8 mai 2000 al revistei.

Mai jos sunt redată:

-dreptul la replică refuzat de revista 22

-răspuns la alte precizări făcute de Zoe Petre („Valerian Stan insistă că are dreptate”, Adevărul, 1 aprilie 2000)

-demisia scrisă pe care am prezentat-o la 18 septembrie 1998 președintelui CDR și candidatului la Președinție Emil Constantinescu (întrucât aveam și calitatea de vicepreședinte al Alianței Civice, dicizia de a demisiona a fost luată împreună cu colegii din conducerea AC)

-scrisoare de informare asupra demisiei, adresată la 23 septembrie 1996 principalilor lideri ai CDR – Ion Diaconescu (PNȚCD), Mircea Ionescu Quintus (PNL), Constantin Ticu Dumitrescu (AFDPR)

-articolul publicat de Renate Weber

-două texte publicate de România liberă în cursul lunilor iulie și septembrie 1996, relevante în raport cu un anumit pasaj, indicat ca atare, din demisia scrisă prezentată lui Emil Constantinescu; cele două texte și pasajul corelativ arată și ele opoziția cvasigeneralizată (inclusiv a colegilor mei politici și civici) la ideea de a avea acces la poziții publice mai importante – în acest sens se poate vedea și secțiunea de Biografie a acestui site, precum și trimiterile făcute de acolo (între ele, pe pagina de Documente/ Alte documente, materialul „Titular de cazier judiciar fabricat”, pe pagina de Publicistica 2009 “Complici împotriva adevărului” iar pe pagina de Publicistica 2011 “Coincidențe suspecte”).

Dat fiind că în controversa cu Zoe Petre o anumită relevanță a avut și calitatea mea de membru în conducerea Alianței Civice, detalii despre Alianța Civică (dar și mai multe despre prezența și activitatea mea în cadrul acestei organizații) pot fi găsite în materialul în trei părți "De la Alianța

Civică: istoric, documente, activitate", pe pagina de Documente/ Alte documente a acestui site (precum și în materialele „În dezacord cu colegii politici și civici”, „La retragerea din Alianța Civică”, și „Cauza Stan împotriva fostului președinte al României Emil Constantinescu”).

Pentru informații complete privind prezența și activitatea mea publică se poate vedea pagina de Biografie cu trimiterile de acolo făcute.

Un drept la replică refuzat de revista 22

(publicat integral de ziarele *Cotidianul* din 29 martie 2000 și *Adevărul* din 30 martie 2000 și parțial de *Jurnalul național* și altele)

Vicepreședintele Alianței Civice, fostul șef al Corpului de Control al Guvernului, Valerian Stan. a făcut ieri public un drept la replică nepublicat de revista 22, referitor la un text semnat de consilierul prezidențial Zoe Petre în paginile publicației amintite. (*Cotidianul*, 29 martie 1996)

„La 14 martie anul acesta, revista 22 a publicat un text al consilierului prezidențial Zoe Petre – „la cererea redacției”, cum a tinut să precizeze d-na Petre - în care s-au făcut referiri la unele informații apărute de curând în presă cu privire la participarea mea la campania electorală din 1996 a candidatului CDR la Președinție, Emil Constantinescu. Pentru că textul d-nei Petre cuprindea numeroase inexactități, am adresat redactorului șef al revistei un drept la replică, refuzat însă, fără ca măcar să mi se dea o explicație. Redau mai jos textul pe care l-am trimis revistei 22.

D-na Petre a scris că „la o reuniune a Consiliului CDR s-a propus ca d-l Stan să fie directorul campaniei prezidențiale”. „S-a propus”. Dar cine a propus? Și, mai ales, a fost vorba de, așa, o propunere și atât? A fost ea discutată și, dacă da, a existat sau nu o decizie în legătură cu ea? În realitate - în realitatea-realitate, nu în cea inventată de consilierul prezidențial - Comitetul Executiv al CDR (și nu Consiliul CDR, o cu totul altă structură de decizie a CDR) a decis (în unanimitate, sic!) desemnarea mea ca director al campaniei electorale prezidențiale. Propunerea fusese făcută de chiar candidatul la Președinție (și liderul CDR) Emil Constantinescu. Dacă presupunem că d-na Petre este de bună-credință când face afirmațiile pe care le face, impreciziile și inexactitățile ei nu pot fi explicate decât de împrejurarea că domnia sa nu a luat parte la întrunirea respectivă și că stie din auzite ce s-a întâmplat acolo. Aici trebuie spus și că, de-a lungul anilor, din motive asupra cărora nu mă voi opri acum, d-na Petre a fost cu totul absentă din istoria Convenției. *[Notă ulterioară V.S.: Și cu toate acestea, imediat după victoria în alegerile din 1996, ea avea să exercite o influență decisivă asupra președintelui Constantinescu – în legătură cu aceasta am scris, între altele, și în “Situățiunea (LI)”, Publicistică 2010.]* La data de 10 august 1996, la sediul Fundației Române pentru Democrație, în cadrul unei întâlniri la care au participat Emil Constantinescu, Zoe Petre, Dorin Marian și Costin Georgescu, am propus principalele repere ale strategiei electorale. *[Notă ulterioară V.S.: O prezentare a acestor “reper” și a directorului campaniei electorale a fost făcută chiar în revista 22, 28 august-4 septembrie 1996, „Valerian Stan – director de campanie electorală” a candidatului CDR la Președinție.]* Pentru că în privința mijloacelor financiare ale campaniei pe care urma să o conduc lucrurile îmi erau complet necunoscute, am rugat să le clarificăm împreună și să le punem în acord cu rigorile legislației electorale. D-l Constantinescu a intervenit imediat: „De chestiunile financiare se ocupă exclusiv Dorin Marian și Costin Georgescu”. Către finalul întâlnirii, o intervenție a lui Costin Georgescu avea să-mi confirme că lucrurile erau nu doar stabilite irevocabil, ci și foarte avansate: „S-au făcut toate demersurile și așteptăm să ne răspundă Cataramă și George Păunescu”. Protestul meu în fața acestei situații - în care, practic, mi se cerea să răspund de lucruri foarte importante și „sensibile”, care îmi erau cu totul necunoscute și pe care nu aveam cum să le determin în vreun fel - a fost primită de cei de față cu surprindere și cu o vădită nemulțumire. Devenisem indezirabil! Din acel moment, apropiați ai d-lui Constantinescu, mai ales cei amintiți aici, aveau să facă tot ce au putut pentru ca rolul meu în campania electorală să devină tot mai marginal. (A fost un moment în care Emil Constantinescu însuși mi-a spus, jucând îngrijorarea, că „trei ofițeri de la Constanța” au venit să-i spună că Armata nu-l va vota din cauză că șeful lui de campanie este un fost ofițer CADA. Nu știu dacă cei trei ofițeri de la Constanța au existat în realitate și dacă într-adevăr au stat de vorbă cu actualul președinte. Absolut sigur este însă că solicitarea pe care o făcusem de a fi informat în legătură cu chestiunile financiare ale campaniei mă făcuse, repet, antipatic și indezirabil.) La 18 septembrie, în cadrul unei ședințe a Comitetului Executiv al CDR, forul care mă desemnase responsabil al campaniei electorale, mi-am prezentat demisia, în scris, cu explicațiile necesare, cele mai importante ținând de chiar felul în care erau colectate și gestionate fondurile bănești pentru campanie.

Au finanțat sau nu Viorel Cataramă și George Păunescu - pe lângă care colaboratorii d-lui Constantinescu făcuseră „toate demersurile” - campania electorală a candidatului CDR la Președinție? D-na Petre scrie că, „după stiinta mea, lucrul acesta nu s-a întâmplat”. Dar de ce, dacă tot a ales să răspundă public la o întrebare foarte precisă, d-na Petre este atât de echivocă și nu l-a întrebat pe președintele Constantinescu însuși, cu care discută de zeci de ori într-o zi, dacă este sau nu adevărat că Viorel Cataramă și George Păunescu i-au finanțat campania electorală? Răspunsul d-nei Petre este cu atât mai suspect, cu cât ea știe că sunt deja dovezi care o contrazic în afirmațiile pe care le face. Una dintre acestea, făcută publică deja *[Note ulterioare V.S.: Revista Academia Cațavencu, cel mai probabil, publicase informații foarte precise în acest sens, confirmate ulterior implicit de liderul PNȚCD Remus Oprîș pentru ziarul Adevărul din 31 martie 2000. Au existat de asemenea informații că sediul Fundației Române pentru Democrație a lui Emil Constantinescu aparținea lui Cataramă.]* arată că Viorel Cataramă a plătit, prin firma sa ELVILA INTERNATIONAL, la 10 octombrie 1996 (operațiunea de plată nr 3126), suma de 50 de milioane de lei pentru campania electorală a CDR și a candidatului ei la Președinție. La mai bine de un an, în timp ce afacerile d-lui Cataramă făceau obiectul unor verificări judiciare, președintele Constantinescu a declarat, neașteptat – „Am verificat personal și afacerile d-lui Cataramă sunt curate”. Personal, nu am nici cea mai mică îndoială că intervenția președintelui, situată dincolo de oricare din prerogativele sale constituționale, a fost în realitate un gest de recunoștință față de unul din sponsorii săi.

D-na Petre a scris că „Mandatarul campaniei electorale prezidențiale a publicat în termen legal raportul financiar al campaniei, din care rezultă cu claritate că nici unul dintre presupușii finanțatori denunțați de d-l Stan nu a participat la susținerea cu fonduri a campaniei electorale”. Numai că, mai întâi, nu a existat nici un „raport al mandatarului financiar publicat în termenul legal”. „Termenul legal” obliga staff-ul electoral, din care d-na Petre făcea parte, să declare public subvențiile primite înainte ca ele să fie folosite („Subvențiile pot fi folosite numai dacă, în prealabil, sunt declarate public” - art 45 din Legea 68/1992). Or, lucrul acesta nu s-a întâmplat. La aproape o jumătate de an de la alegeri, confruntat cu un număr de dezvăluiri apărute în ziare, au fost date publicității (în presa scrisă din 23 aprilie 1997) niște așa-zise precizări ale cheltuielilor făcute. Acesta este „raportul publicat în termenul legal” al d-nei Petre; și în care, s-a înțeles, nu apare numele nici unui finanțator, nici „denunțat”, nici nedenunțat de mine. Desemnarea mandatarului financiar însuși s-a făcut cu încălcarea legii, lucrul acesta trebuind să se întâmple atunci, pe timpul campaniei electorale – „prin aducerea la cunoștință publică prin presă” - și nu la jumătate de an de la alegeri.

„Este fals că d-l Stan a decis să nu mai participe la campania prezidențială din motivele pe care azi le invocă sau din oricare alt motiv. Această decizie nu i-a aparținut”. Asta susține azi d-na Petre, într-un dispreț total față de adevăr. Lucrurile însă s-au petrecut întocmai cum le-am relatat deja. Ele pot fi confirmate de principalii lideri ai CDR prezenți la ședința Comitetului Executiv din 18 septembrie (cărora le-am și înmănat o copie de pe scrisoarea de demisie înaintată, în prealabil, președintelui CDR): dnii Ticu Dumitrescu, Diaconescu și Ionescu-Quintus. *[Notă ulterioară V.S.: Întrebat de ziaristi, președintele Asociației Foștilor Deținuți Politici din România a confirmat demisia mea, Adevărul 31 martie 2000; demisia, prezentată în scris, este reproducută mai jos, în cuprinsul acestui material.]*

În vara anului 1989, am susținut examen de admitere la Facultatea de istorie din București. Am fost declarat respins, lucrările fiindu-mi depunctate sever, cu circa trei puncte, atât la Istorie cât și la Filosofie. Pentru că nedreptatea era atât de evidentă, am contestat rezultatul. Contestatia mi-a fost „judecată” de d-na Petre. Sigură pe ea, venind la discuția cu mine fără ca măcar să aducă lucrările scrise - Zoe Petre m-a expeditat scurt și, cu un cinism care mă urmărește și azi, m-a somat să nu mai insist pentru că am probleme „de dosar” (între altele, fratele meu era preot). În 1989, Zoe Petre era, deci, executantul cinic și zelos al politicii de cadre comuniste! (După revoluție, mi-am luat de la secretariatul Facultății dosarul. Speriați, probabil, de „evenimente”, cadriștii nu mai apucaseră să șteargă mențiunea care contase la respingerea mea: „Frate preot”.)

[Notă ulterioară V.S.: În ediția din 31 martie 2000 a ziarului Adevărul, Zoe Petre avea să recunoască "cu stânjeneală", că regulile de atunci o obligau să poarte cu candidații cărora le judeca contestațiile „discuții pur formale, în care ei nu avea dreptul să-și revadă propria teză”.]

La sfârșitul anului 1990 - începutul lui 1991, lucram în cadrul secretariatului central al Alianței Civice și mă ocupam mai ales de organizarea filialelor județene și din București ale AC. La una din ședințele filialei din Capitală am avut surpriza s-o revăd pe d-na Petre. Pentru că am avut impresia că nu mă recunoaște, am evitat să-i amintesc de cele întâmplate în 1989. Nu am făcut-o nici în anii care au urmat; cui i-ar fi făcut plăcere o asemenea amintire? Cam un an, d-na Petre a fost o prezență constantă și destul de utilă în cadrul filialei București. Au existat voci care în câteva împrejurări i-au reproșat apartenența la nu știu care structuri de conducere ale organizației PCR de la Facultatea de Istorie. Nu am fost niciodată de acord cu cei care făceau asta. Mai important decât ce se întâmplase până atunci - într-o orânduire aberantă, clădită pe frica de Partid, de Securitate și de ziua de mâine - mi se părea ajutorul pe care d-na Petre îl dădea, cu ideile și prezența ei, la construcția Alianței Civice. Asta am crezut atunci, și asta cred, cu tărie, și astăzi. Până acum, vreme de aproape zece ani, am preferat să păstrez tăcerea asupra primei mele întâlniri, din 1989, cu d-na Petre.

Polemica la care am fost obligat îmi produce un disconfort profund. Dacă oricare dintre colegii „de staff electoral” ai d-nei Petre ar fi făcut „precizările” la care m-am referit, cu siguranță nu aș fi răspuns. În fond, nicăieri în lume campaniile electorale nu sunt făcute cu sfinți care ard smirnă. În plus, în ultimii ani am suportat suficiente neadevăruri ca să nu le fi putut trece cu vederea și pe cele despre care am vorbit. Dacă în cazul d-nei Petre am reacționat, gestul meu nu vrea nici să demaște, nici să acuze, ci să constate numai, fără nici un resentiment, că onestitatea este o chestiune care, adesea, se verifică mai bine în libertate decât sub dictaturi.

[Notă ulterioară V.S.: Lipsa de credibilitate a colaboratorilor fostului președinte, pe tema finanțării campaniei electorale, rezultă și din informațiile contradictorii făcute public de ei înșiși, cu mult înaintea acestei controversse. Un exemplu: în timp ce consilierul de stat Petru Berteanu a negat orice sponsorizare din partea omului de afaceri Sever Mureșan, colegul său, George Huiu, consilier de stat de asemenea, a confirmat asemenea sponsorizări prin intermediul Fundației Române pentru Democrație, a lui Emil Constantinescu (Adevărul, 14 aprilie 1998)]

Valerian Stan insistă că are dreptate
(Adevărul, 1 aprilie 2000)

Referitor la textul d-nei Zoe Petre publicat în ziarul Adevărul de vineri:

Atunci când s-a declanșat scandalul finanțării campaniei prezidențiale din 1996, d-na Zoe Petre a susținut trei lucruri foarte precise (despre care în textul de vineri, *ulterior publicării textului meu refuzat de revista 22*, nu mai amintește nimic):

1. Colectarea și cheltuirea fondurilor campaniei electorale s-au făcut cu respectarea legii;
2. Mandatarul financiar „a fost desemnat în mod legal și a publicat în termenul prevăzut de lege raportul financiar” (îndârjirea cu care aud că în ultimele zile este ascunsă identitatea mandatarului financiar - „inginerul Constantin Degeratu” - este mai mult decât suspectă și va declanșa, foarte probabil, un alt scandal)
3. Nu a existat o decizie (ci doar „o propunere”) de numire a lui Valerian Stan ca director al campaniei electorale prezidențiale; în *Cotidianul din 29 martie și în Adevărul din 30 martie* am făcut dovada, detaliată, că aceste afirmații au fost complet neadevărate (și, în plus, că Viorel Cataramă a plătit, într-adevăr, 50 de milioane de lei pentru campania electorală a CDR și a candidatului acesteia la Președinție, Emil Constantinescu). În aceste condiții, întreb, poate cineva să creadă că „precizările” d-nei Petre sunt altceva decât niște neadevăruri la fel de mari ca acelea dovedite deja? Sau că „stânjeneala” pe care zeilosul executant al politicii de cadre a PCR o „mărturisește” astăzi este cu adevărat sinceră?

Demisia prezentată președintelui CDR (și candidatul ei la Președinție)

București, 18 septembrie 1996

Domnului profesor Emil Constantinescu, Președintele Convenției Democratice Române

Stimate domnule președinte,

Situația nefirească în care mă aflu - ca responsabil al campaniei dumneavoastră electorale - și modul în care această campanie se desfășoară mă obligă să vă scriu rîndurile de față.

În ziua de 31 iulie, Comitetul Executiv al Convenției Democratice m-a desemnat, la propunerea dumneavoastră, director al campaniei electorale prezidențiale. Peste câteva zile, la 10 august, v-am prezentat o propunere de strategie a campaniei electorale, cu care, după câteva ore de discuții, am înțeles că ați fost de acord; este adevărat, acordul dumneavoastră nu fusese unul formal și explicit, ci unul implicit, survenit în urma unei serii de observații și de amendamente pe care le-ați făcut.

De la data aceea și pînă astăzi, însă, lucrurile s-au degradat în mod constant, datorită, în principal, următoarelor împrejurări:

1. Lipsa oricărei comunicări dintre noi a făcut să aflu de la alții lucruri esențiale ținînd de campania electorală pe care, în mod normal, ar fi trebuit să le știu de la dumneavoastră. De exemplu, despre data și locul deschiderii campaniei electorale am aflat cu doar două zile înainte de la unii ziariști. A fost momentul în care, vă amintiți, v-am vorbit, într-una din pauzele unei ședințe a Comitetului Executiv al CDR, despre situația inacceptabilă (penibilă, am numit-o eu atunci) în care mă aflam și vă aflați de-o potrivă. Mi-ați înmînat, la câteva ore de la discuția aceea, un plan al campaniei dumneavoastră electorale, un plan despre care eu nu am știut pînă atunci absolut nimic. Adevărata strategie a campaniei electorale al cărei director eram eu fusese stabilită, deci, fără mine. Mai mult, numele meu nu figura în dreptul niciuneia dintre responsabilitățile precizate nominal în acel document.

2. Nu am cunoscut și nu cunosc nici astăzi care sînt resursele materiale și financiare ale campaniei electorale pe care am fost desemnat s-o conduc. Cele câteva încercări de a afla care sînt aceste resurse, cum și de către cine sînt ele gestionate s-au lovit de tot atîtea rețineri inexplicabile. Ermetismul și "discreția" staff-ului Fundației Române pentru Democrație au fost în aceste chestiuni de o fermitate aproape suspectă. Asupra acestor lucruri tace dealtminteri pînă și planul de campanie pe care mi l-ați înmînat la amintita ședință a CDR.

3. În ziua de 10 august, atunci cînd am discutat împreună planul pe care vi-l propusesem, v-am solicitat să-mi puneți la dispoziție un birou în sediul Fundației dumneavoastră, pîrîndu-mi-se de un firesc elementar ca pe timpul campaniei electorale să mă găsec în locul în care și dumneavoastră vă găseați în cea mai mare parte a timpului. Refuzul dumneavoastră și al unora dintre membrii staff-ului Fundației m-a descumpănit. Am acceptat, totuși, soluția pe care ați găsit-o - aceea a unui birou în sediul PNȚCD al Sectorului 3 (din strada Romulus). M-ați asigurat că în cel mai scurt timp voi primi, prin grija lui Remus Opriș, biroul solicitat. Nici pînă astăzi lucrul acesta nu s-a întîmplat. Mai mult, am fost pus în situația de a fi purtat ca un caraghios de la dumneavoastră la Remus Opriș, de la Remus Opriș la un anume Doru Mustățoiu și de la Doru Mustățoiu din nou la Remus Opriș.

4. Faptul de a nu vă fi consultat cu liderii CDR (de directorul de campanie nici nu mai vorbesc) asupra strategiei campaniei prezidențiale va greva în mod sigur, după părerea mea, eficiența acestei campanii. Decizia pe care ați luat-o, de pildă, de a nu fi însoțit în turneele electorale prezidențiale de liderii Convenției este în opinia mea nu doar nedreaptă, dar și profund contraproductivă. Nu ați ținut seama cînd ați luat această decizie - dumneavoastră și consilierii dumneavoastră - că CDR are de fapt o simpatie electorală superioară candidatului ei la

Președinție, încît asocierea cu CDR și cu unii din liderii formațiilor componente ar fi fost de natură să vă sporească și nu să vă diminueze șansele. Prejudecățile după care Alianța Civică, PNȚCD și alte organizații "nu vă sprijină în ceea ce faceți" (prejudecăți cu care v-ați gândit strategia și cu care ați pășit în campania din acest an) pot deveni periculoase. A susține, așa cum ați făcut-o, că PNȚCD vă este ostil ("singurul care mă susține în BCCC-ul partidului este Remus Oprea" - spuneți adesea) este nu doar un neadevăr, ci și o eroare tactică. După cum o eroare este și lansarea în campania prezidențială a unor documente programatice care implicau Convenția, fără consultarea liderilor ei. Am în vedere în primul rînd Programul prezidențial "Acum, pentru România!", despre care cei mai mulți dintre noi, colegii dumneavoastră din Convenție, am aflat de-abia în ziua în care l-ați lansat. Voi mai adăuga aici și că în ce mă privește sînt convins că aceeași lipsă de comunicare cu partenerii dumneavoastră politici a făcut posibilă și includerea în Proclamația de la Ruginoasa a acelei promisiuni mai mult decît riscante că veți mări pensiile țăranilor "pînă la nivelul celor de la oraș". În sfîrșit, dintre erorile de strategie în care mă tem că se va persevera mă voi mai opri doar la cea ținînd de intenția declarată de a evita să mergeți în comunele în care primarii nu sînt ai CDR și în care nu sînteți sigur de "o primire triumfală". Cunoașteți cel puțin la fel de bine ca și mine situația de la țară, și nu se poate să nu știți că astăzi nu mai este practic nici un sat în România în care președintele CDR să nu fie primit măcar cu bunăvoință dacă nu în triumf. Iar dacă sîntem amîndoi de acord cu acest adevăr evident, mai rămîne doar de înțeles cum de în logica campaniei dumneavoastră a fost cu putință să-și facă loc asemenea bizarerii.

Acestea ar fi, în esență, circumstanțele unei colaborări eșuate. Îmi este greu să spun de ce, însă am sentimentul că de la un anumit moment acest eșec (pe care eu am încercat atît cît am putut să-l evit) a fost premeditat. Este dincolo de orice îndoială că cei mai apropiați colaboratori ai dumneavoastră - unii, oameni a căror legătură cu istoria și cu spiritul Convenției Democratice mie unuia îmi scapă au primit desemnarea mea ca responsabil al campaniei electorale cu o ostilitate nedisimulată. Exagerez, oare, punînd în legătură această ostilitate cu importanța deosebită pe care o acordați opiniei "celor trei ofițeri din Constanța" (trei din cîte zeci de mii ai armatei române?), care au reușit să vă "convingă" că alegerea unui ofițer CADA a fost o idee nefericită ? Dacă v-aș dovedi că unul din cei trei este un apropiat al generalului Spiroiu, ați accepta, oare, că generalii lui Ion Iliescu ne organizează diversiuni și noi intrăm în ele? Pe de altă parte, probabil că nu știți că "oameni din anturajul domnului profesor Constantinescu" au încercat recent să zădărnicească înscrierea mea în PNȚCD. *[Note ulterioare V.S.: Este foarte probabil ca Emil Constantinescu și colaboratorii săi se fi folosit inclusiv de o pretinsă condamnare penală a mea, la amendă, pentru calomnie prin presă, în fapt o pură diversiune, pentru a-mi forța plecarea de la conducerea campaniei electorale – se poate vedea articolul „Coincidențe suspecte”, Publicistică 2011. De asemenea, după ce la 11 iulie 1996 România liberă a făcut propunerea ca după alegeri să fiu desemnat ministru al Apărării, mi s-a spus că în unele unități militare din București și Cluj propunerea ar fi fost „primită cu ostilitate” – pentru detalii se pot vedea la finalul acestui materiale textele „Valerian Stan, ministrul Apărării” și Valerian Stan, „Declarație”.]*

Din toate aceste considerente am decis, domnule președinte, să vă rog ca începînd de astăzi să nu mă mai considerați nici măcar formal șeful campaniei dumneavoastră electorale. Nu pot să continuu să-mi știu numele implicat într-un context de care sînt absolut străin. Ar fi nedrept ca numele meu, și mai presus de el cel al Alianței Civice, să poarte răspunderea unor fapte pe care nu poate nici să le cunoască, nici să le determine.

Vă asigur însă că atît Alianța Civică, cît și eu, unul din membrii conducerii ei, facem și vom face în continuare (ca și în 1992) tot ce depinde de noi ca să cîștigați. Chiar dacă nu ne putem împiedica să ne gîndim cu tristețe cu cît ar fi fost mai sigură victoria dacă organizarea campaniei ar fi fost alta.

Valerian Stan

Scrisoarea de informare asupra demisiei adresată lui Ion Diaconescu președintele PNȚCD, Mircea Ionescu Quintus președintele PNL și Constantin Ticu Dumitrescu președintele AFDPR

București, 23 septembrie 1996

Stimate domnule președinte,

De la data demisiei mele din calitatea de director al campaniei electorale prezidențiale a CDR și pînă astăzi au apărut, cu deosebire în presă, o serie de informații inexacte cu privire la motivele gestului meu. Întrucît lucrul acesta a produs o anume confuzie și în rîndul liderilor CDR, consider că este necesar să pun la dispoziția conducerii Convenției - cea care m-a desemnat, de fapt, în calitatea pe care am avut-o - o copie a scrisorii pe care am înmînat-o, la 18 septembrie, d-lui președinte Constantinescu, scrisoare care cuprinde și motivele demisiei mele.

Nu m-am retras, cum se va vedea, "din motive personale", sau pentru a mă ocupa de campania mea electorală pentru Senat, așa cum susțin în disprețul adevărului "surse din interiorul CDR"; și nici "din cauze penale", așa cum aceleași "surse" insinuează în mod calomnios. M-am retras, în realitate, la capătul unui șir întreg de dezamăgiri.

Cu toate acestea, eu continuu să cred că noi putem fi nu doar mai buni, dar și mai onești decît ceilalți.

Valerian Stan

Cu cine se răfuieste Cristian Preda?

(articol publicat de Renate Weber în revista 22, 2-8 mai 2000)

Mă număr printre cei care consideră că d-l Ion Iliescu și-a consumat deja cele două mandate constituționale și, într-un adevărat stat de drept, nu ar putea fi lăsat să mai candideze o dată. Am scris pe această temă, atât în 1996, cât și în 1999. Realegerea ca președinte al României ar fi dovada deplină a incapacității României de a se înnoi. Am urmărit, de asemenea, ambiguitățile sau deciziile de politică externă, fundamental eronate, pe care d-l Teodor Meleșcanu le-a luat în calitate de ministru de Externe. Am fost prezentă în primăvara anului 1998 la o întâlnire organizată la Varșovia, în timpul căreia, public, a afirmat că, după decizia NATO din vara lui 1997, România ar trebui să-și redefiniească prioritățile de politică externă: să nu mai acorde la fel de multă atenție integrării în NATO, ci să se reorienteze către Moscova!

În același timp, citesc sondajele de opinie și ignor o realitate care spune că președintele Constantinescu are puține șanse să fie reales. Și mi se pare firesc să evaluez nu doar prestația celor care se află în linia întâi în cursa electorală, ci și a sfătuitoților lor. Iată, de pildă, editorialul lui Cristian Preda din numărul 14 al revistei 22, intitulat „Politicieni și jurnaliști”. Plecând de la subiectul „firului roșu” și părând a se răfui cu un trio de presă: C.T. Popescu/I. Cristoiu/M. Tucă, actualul membru al staff-ului prezidențial își creează o oportunitate pentru a se ocupa, „în treacăt” și fără nici o legătură cu subiectul inițial, de d-l Valerian Stan pe care îl acuză, implicit, de a fi intrat într-un joc împotriva actualului președinte. Pentru a da greutate spuselor sale, d-l Preda comite o triplă nedreptate.

Valerian Stan nu a avut o revelație nocturnă privind fondurile campaniei prezidențiale din 1996. Cristian Preda știe foarte bine că textul publicat de Valerian Stan pe această temă a apărut datorită invocării numelui său de către Gabriel Andreescu în articolele privind trecutul pre-SRI-st al domnului Costin Georgescu și replicii d-nei Zoe Petre.

Un al doilea reproș neîntemeiat este că textul domnului Stan ar fi apărut „evident”, în aceleași jurnale care transformă minciunile d-lor Iliescu și Meleșcanu în fapte demne și onorabile”. Dar textul inițial al lui V. Stan fusese trimis revistei 22, care nici nu i-a răspuns, nici nu l-a publicat. Apariția lui ulterioară în „acele jurnale” are deci o explicație pe care Cristian Preda avea obligația să o ofere cititorilor.

Cea de a treia nedreptate este reducerea lui Valerian Stan la persoana a cărei „carieră a fost legată de ilegalitatea stării locative a câtorva lideri al PD”. Fără să fac abstracție de tonul arogant cu care îl tratează pe Valerian Stan, doresc să-i ofer câteva date din „cariera” acestuia din perioada pe care, cu știință sau nu, Cristian Preda o ignoră. Nu mult după 22 decembrie 1989, căpitanul Valerian Stan s-a alăturat tinerilor ofițeri care se organizaseră sub sigla „CADA”. Astăzi, acest nume spune prea puțin. Dar într-o istorie post-decembristă scrisă de oameni independenți (și nu de mult pomenitul în presă ca responsabil de victimele de la Cluj, generalul Constantin Degeratu, astăzi coleg de staff prezidențial cu d-l Preda), existența CADA și scopul acesteia – recâștigarea prestigiului armatei române, inclusiv prin îndepărtarea celor vinovați de morții și răniții din decembrie 1989 – vor fi consemnate; ca și repercusiunile asupra membrilor CADA.

În toamna lui 1990 a fost înființată Alianța Civică. Numai superficialii cred că astfel de structuri pot fi create și menținute cu discursuri mai mult sau mai puțin mobilizatoare sau patetice. Instituțiile – inclusiv ale societății civile – se creează cu multă, foarte multă muncă. Doi oameni au fost, mai mult decât oricare alții, pălmașii – în cel mai nobil sens al cuvântului – Alianței Civice în primii ani: Iulian Cornățeanu și Valerian Stan. Primul înființase în ianuarie 1990 Grupul Independent pentru Democrație (GID), organizatorul primelor manifestații de protest din ianuarie 1990. A dus cu sine la Alianța Civică toată dăruirea față de valorile civismului și democrației, toată capacitatea sa organizatorică, la fel ca și Valerian Stan. La un moment dat, din varii motive, inclusiv deziluzionat, s-a retras. Valerian Stan a rămas să muncească „pe brânci” în Alianța căreia i-a rămas fidel până în ziua de astăzi. Sigur, o astfel de activitate se petrece de cele mai multe ori în penumbră. Nu îți pagina întâi a ziarelor când înregistrezi membri, încasezi cotizații, ai grijă ca din punct de vedere financiar totul să fie ireproșabil, când lucrezi, cu modestie, la declarații în numele instituției căreia i te dedici sau organizezi campanii electorale pentru alții, inclusiv pentru candidatul la Președinție din 1992, Emil Constantinescu.

Onestitatea și seriozitatea lui Valerian Stan m-au făcut să-i propun în primăvara lui 1994 să lucreze la Comitetul Helsinki (APADOR-CH). N-am regretat niciodată această decizie. Valerian Stan, cu mici întreruperi determinate de perioada campaniei electorale din 1996, când a insistat să fie în concediu fără plată, pentru a feri Comitetul Helsinki de alegații privind susținerea indirectă a vreunei campanii, sau de perioada când a fost șeful Corpului de Control al Guvernului, a lucrat cu modestie și maximă tenacitate, alături de colegii de la APADOR-CH, pentru ca ceva să se schimbe profund în România, anume comportamentul instituțiilor statului.

E posibil ca domnul Cristian Preda să nu cunoască aceste detalii. E trist însă faptul că, în dorința legitimă de a-și apăra președintele, fără să se obosească a se informa, s-a simțit dezlegat de orice obligație morală față de o persoană a cărei rectitudine și onestitate nu pot fi decât de admirat. Viața, în România, n-a început odată cu alegerile din 1996, iar referirea răutăcioasă doar la întâmplări postelectorale, cu ignorarea efortului uriaș care a făcut posibil rezultatul din 1996 este, pentru un politolog, inadmisibilă.

În fond, oricine, chiar și un președinte de stat în exercițiu, poate fi apărat cu demnitate.

România liberă, 11 iulie 1996

Poate fi recrutarea la cerere o soluție pentru stoparea valului de evenimente cu care se confruntă, în ultimul timp armata?

Valerian Stan – ministrul Apărării

S-a născut la 4 mai 1955. A absolvit, în anul 1977, Școala militară de ofițeri activi, iar în anul 1987, Facultatea de Drept a Universității din București. În luna noiembrie 1990 a fost trecut în rezervă datorită apartenenței la C.A.D.A. Din 1991 a făcut parte din structurile organizatorice ale Alianței Civice, în anul 1995 fiind ales, pentru un mandat de 6 luni, președinte al A.C. Este vicepreședinte al Asociației pentru Apărarea Drepturilor Omului în România - Comitetul Helsinki.

„Lipsa de disponibilitate sau incapacitatea multor tineri de a face față rigorilor vieții militare sunt astăzi una din cauzele principale ale fenomenelor la care vă referiți. De aceea, trecerea de la serviciul militar obligatoriu - așa-numitul sistem al conșcripției, menținut la noi și prin recenta Lege privind pregătirea populației pentru apărare – la "armata de profesie" ar determina fără doar și poate o reducere sensibilă a "evenimentelor deosebite", care în ultimul timp au proliferat îngrijorător în armată. Sigur că formarea unei armate de profesioniști ne va costa mult, însă ea ne este necesară nu doar pentru reducerea criminalității militare (de tipul celei în discuție aici) dar și pentru integrarea în N.A.T.O - în paranteză fie spus, un obiectiv mult prea important pentru ca un ministru al Apărării să susțină, cum a susținut, că ratarea lui "nu va fi sfârșitul lumii".

Până atunci este nevoie, în primul rând, ca serviciul utilitar alternativ - instituit acum prin lege și la noi - să devină cât mai curând efectiv.

Rezolvarea problemei obiecțiilor de conștiință este o prioritate și pentru reducerea fenomenului infrațional din armată. În același timp trebuie aplicate cu rigoare prevederile legii (Secțiunea a 2-a din Legea privind pregătirea populației pentru apărare) în materie de condiții și proceduri de recrutare și încorporare. În sfârșit, cred că este oportună intervenția Comisiilor parlamentare pentru apărare, ordine publică și siguranță națională pentru a se stabili în ce măsură lanțul de dezertări și sinucideri din armată este cauzat și de comportamentul abuziv al unor superiori."

România liberă, 4 septembrie 1996

Declarație

În cadrul unui exercițiu jurnalistic pe care l-a imaginat în cursul lunii trecute sub titlul "Guvernul Oglindă", cotidianul România liberă m-a nominalizat ca ministru al Apărării. La scurt timp de la aceasta, în câteva unități din garnizoanele București și Cluj, "ofițeri superiori" din afara unităților au vorbit cadrelor militare, în particular, despre faptul că, dacă această nominalizare s-ar produce cu adevărat, "vor fi trecuți în rezervă toți coloneii, generalii și activiștii de partid". Despre "politica militară" a Convenției Democratice

("inspirată de un fost ofițer din C.A.D.A.") a scris de curând, în termeni asemănători, și o publicație cu difuzare națională.

În legătură cu situația aceasta țin să fac câteva precizări:

1. Prin Programul său de guvernare, Convenția Democrată din România nu și-a propus - nu își putea propune - să decapiteze armata română. Ar fi nu doar nedrept și foarte dăunător, dar și absolut absurd. Generalii și coloneii armatei noastre sunt nu numai îndreptățiți, dar și datori să participe și în continuare la modernizarea sistemului militar românesc, până la a-i asigura o compatibilitate deplină cu structurile U.E.O. și N.A.T.O.

2. "Activiștii de partid" - ofițeri de carieră, care au fost desemnați să îndeplinească, până în decembrie 1989, pentru o perioadă sau alta, și atribuții politice - sunt și ei chemați la reconstrucția sistemului național de apărare. În măsura în care opțiunile lor nu sunt opuse acestui deziderat, locul lor este în continuare în armată.

3. În armată nu va mai fi loc doar pentru cei care, odată produsă schimbarea, nu vor înceta să facă politică și diversiuni. După cum d-lui secretar de stat Ioan Mircea Pașcu nu i s-ar mai cere să lase baltă treburile armatei și să organizeze campanii electorale. Intrarea în normalitate se va produce atunci când "ofițerii superiori" vor fi trecuți în rezervă, imediat și necondiționat, indiferent dacă politica pe care au făcut-o prin cazărmi a fost "de stânga", "de centru" sau "de dreapta". Armata română ar putea deveni în acest fel chiar și o protagonistă a reconcilierii naționale. (*Valerian Stan*)